

Uitgebreide toelichting van het meetinstrument

World Health Organization Disability Assessment Schedule (WHODAS II)

Februari 2017

Review: Ilse Swinkels-Meewisse

Invoer: Marsha Bokhorst

1 Algemene gegevens

	Het meetinstrument heeft betrekking op de volgende categorieën
Lichaamsregio	Overige
Aandoening (ICD)	Bewegingsapparaat
Domein 'Menselijk functioneren' (ICF)	Communicatie; Mobiliteit / bewegen; Zelfverzorging; Huishouden; Activiteiten; Participatie algemeen

- *Korte beschrijving* → De WHODAS II is gebaseerd op een internationaal classificatie systeem en wordt gebruikt bij het beoordelen van het functieniveau van een persoon waarbij de nadruk ligt op activiteiten en participatieniveau. De WHODAS meet de volgende domeinen: verstaan en communiceren, mobiliteit, zelfverzorging, interactie met mensen, huishouden en activiteiten, participatie in maatschappij. De vragenlijst richt zich op de laatste 30 dagen en de scoring is gebaseerd op gemiddelde waarden van de antwoorden die vervolgens in een standaardschaal omgezet worden. Voor de afname van de lijst is een uitgebreide training vereist.¹
- *Doelgroep* → volwassenen ongeacht culturele achtergrond, en kan voor alle aandoeningen worden gebruikt, inclusief fysieke, mentale en verslavingsaandoeningen².
- *Auteur:*
 - ✓ *Oorspronkelijke versie* → WHO's Assessment, Classification and Epidemiology Group (2001)¹
 - ✓ *Nederlandse versie* → WHO's Assessment, Classification and Epidemiology Group

2 Doel van het meetinstrument

- Diagnostisch
- Evaluatief / effectiviteit

3 *Soort / vorm van het meetinstrument*

- *Vragenlijst*
- *Opbouw* → er zijn verschillende versies beschikbaar: 36-items, 12-items, 12+24-items
Domeinen:
 1. Begrijpen en communiceren
 2. Bewegen en zich verplaatsen
 3. Zelfverzorging
 4. Omgaan met mensen
 5. Activiteiten
 - 5.1 huishoudelijke activiteiten; 5.2 hobby, werk of studie
 6. Deelname aan de samenleving
- *Invulinstructie* → afhankelijk van de versie: vragen in te vullen door een interviewer, de patiënt zelf of een naaste²
- *Meetniveau* → per item: wijze score (1-5); meetniveau ordinaal
Er zijn 5 antwoordmogelijkheden:
1= geen/niet; 2= enigszins; 3= nogal; 4= veel; 5= heel veel/kan ik niet¹
Hoe hoger de score des te meer beperkingen ondervindt de patiënt.³

Er zijn twee manieren om de WHODAS II te scoren:

- eenvoudige manier: optellen van de scores van de items
- complexe wijze: de item-response-theorie (IRT) gebaseerde scoring

Links naar scoring sheets van 12-item versie, 36-item versie simple scoring berekening en 36-item versie domain-weighted scoring berekening via:

<http://www.who.int/classifications/icf/whodasii/en/>¹

Verder uitgebreide scoring info in handleiding, hoofdstuk 6, via:

http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/43974/1/9789241547598_eng.pdf?ua=1&ua=1²

4 *Verkrijgbaarheid*

- *Opvraagbaar bij* → http://www.who.int/classifications/icf/form_whodas_downloads/en/
(dit betreft alleen de 36-item interviewer en 36-item zelfbeoordeling versies)
- *Geschatte kosten* → gratis te downloaden
- *Copyright* → ja, WHO

5 *Methodologische kwaliteit*

- **Interne consistentie**
 - Gehele lijst: 36-item versie Cronbach's $\alpha \geq 0,90$ ^{2,4}
12-item versie Cronbach's $\alpha \geq 0,86$ ⁴
 - Subcategorie lijst: varieert per domein en aandoening/populatie tussen Cronbach's $\alpha = 0,89 - 0,99$ ²

- **Reproduceerbaarheid**

- ✓ *Betrouwbaarheid (reliability)* →
Test-hertest betrouwbaarheid

Test-hertest betrouwbaarheid met een intra-class coëfficiënt van 0.69–0.89 op item niveau; 0.93–0.96 op domein niveau; en 0,80 - 0.98 totaal^{2,4,5}.

- ✓ *Overeenkomst (agreement)* → geen gegevens bekend

- **Validiteit**

- ✓ *Content validiteit* → geen gegevens bekend

- ✓ *Criterion validiteit* → geen gegevens bekend

- ✓ *Concurrent validiteit* → Correlaties met de relevante domeinen van de London Handicap Scale (LHS), de Functional Independence Measure (FIM) en Short-Form Health Survey (SF) variëren tussen 0,45 en 0,70^{2,4}.

- ✓ *Construct validiteit* → De construct validiteit van de WHODASII met onderdelen van de SF-36 werd berekend. Wegens de hoeveelheid aan informatie wordt naar de tekst van Pösl et al (2007)³, Chisholm et al (2005)⁶ en Castrejón et al (2011)⁵ verwezen.

- **Responsiviteit / longitudinale validiteit** →

De sensitiviteit voor verandering van de WHODAS II varieert met effect-sizes tussen de 0,46 en 1,38². De percentages reductie op de WHODAS II bij verschillende ziektepopulaties varieert tussen de 19% en 51%.

6 **Hanteerbaarheid / feasibility**

- *Taal* → Engels, Nederlands, Duits en nog 28 talen
- *Benodigdheden* → invulformulier
- *Randvoorwaarden* → Er is een versie die door de patiënt zelf kan worden ingevuld. De interviewversie kan persoonlijk of via de telefoon worden afgenomen. Training voor interviewer is aanbevolen i.v.m. een maximaal gestandaardiseerde afname.
- *Benodigde tijd* → 36-item versie: ongeveer 20 minuten door interviewer; 5 min zelfscoring
12-item versie: ongeveer 5 minuten door interviewer
12+24-item versie: ongeveer 20 minuten door interviewer
- *Gebruikershandleiding* → ja Engelstalig, via:
http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/43974/1/9789241547598_eng.pdf?ua=1&ua=1²

7 *Normgegevens*

Gebaseerd op de IRT score methode zijn populatie normgegevens beschikbaar voor de 36-item versie. Zie hiervoor Handleiding WHODAS II, hfd. 6.3 en tabel en figuur 6.1.²

Voor de 12-item versie zijn normgegevens van 1 studie bekend bij personen die behandeld werden i.v.m. een chronisch pijn syndroom in een gespecialiseerde kliniek en personen behandeld in de eerste lijn⁷. Gemiddelde disability-scores waren respectievelijk 46,7 en 37,4 voor mannen en 45,9 en 33,6 voor vrouwen.⁷

8 *Overige gegevens*

Er bestaan zeven versies²:

- drie 36-item versies (met interviewer, zelfbeoordeling, door gevolmachtigde)
- drie 12-item versies (idem)
- een 12+24-item versie (met interviewer)

9 *Literatuurlijst*

1. World Health Organization. WHO Disability Assessment Schedule 2.0 (WHODAS 2.0). Available from: <http://www.who.int/classifications/icf/whodasii/en/>
2. Üstün TB, Kostanjsek N, Chatterji S, Rehm J, editors. Measuring health and disability: manual for WHO Disability Assessment Schedule WHODAS 2.0. Geneva: World Health Organization (WHO); 2010. Available from: http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/43974/1/9789241547598_eng.pdf?ua=1&ua=1
3. Pösl M, Cieza A, Stucki G. Psychometric properties of the WHODAS II in rehabilitation patients. Quality of life research. 2007 Nov;16(9):1521-1531.
4. Federici S, Bracalenti M, Meloni F, Luciano JV. World Health Organization disability assessment schedule 2.0: an international systematic review. Disability and rehabilitation. 2016 Nov 7:1-34.
5. Castrejon I, Silva-Fernandez L, Bombardier C, Carmona L. Clinical composite measures of disease activity for diagnosis and followup of undifferentiated peripheral inflammatory arthritis: a systematic review. Journal of rheumatology. Suppl. 2011 Mar;87:48-53.
6. Chisholm TH, Abrams HB, McArdle R, Wilson RH, Doyle PJ. The WHO-DASII: psychometric properties in the measurement of functional health status in adults with acquired hearing loss. Trends in amplification. 2005;9(3):111-126.
7. Senske J, Harris M, White C. WHODAS 2.0: initial development of normative data for a chronic pain population. Journal of pain. 2016 Apr;17(4S):S4